

Total No. of Printed Pages—7

6 SEM FYUGP ECOC6A

2026

(May/June)

ECONOMICS

(Core)

Paper : ECOC6A

(Economics of Growth and Development)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : 1×6=6

Choose the correct answer :

(a) জনগাঁথনিগত অধ্যয়নত কোনটো বয়সৰ গোটক সাধাৰণতে 'নিৰ্ভৰশীল জনসংখ্যা' বুলি গণ্য কৰা হয়?

Which age group is typically considered the 'dependent population' in demographic studies?

(i) ১৫-৬৪ বছৰ

15-64 years

(2)

(ii) ০-১৪ আৰু ৬৫+ বছৰ
0-14 and 65+ years

(iii) ১৮-৬০ বছৰ
18-60 years

(iv) ২৫-৫০ বছৰ
25-50 years

(b) মৃত্যুৰ হাৰ গণনা কৰা সূত্ৰটো কি ?

What is the formula to calculate mortality rate?

(i) (মৃত্যুৰ সংখ্যা/মুঠ জনসংখ্যা) $\times 100$
(Number of Deaths/Total Population) $\times 100$

(ii) (মৃত্যুৰ সংখ্যা/জন্মৰ সংখ্যা) $\times 100$
(Number of Deaths/Number of Births) $\times 100$

(iii) (মৃত্যুৰ সংখ্যা/মুঠ জনসংখ্যা) $\times 1000$
(Number of Deaths/Total Population) $\times 1000$

(iv) (মৃত্যুৰ সংখ্যা/মুঠ জনসংখ্যা) $\times 10$
(Number of Deaths/Total Population) $\times 10$

26P/1175

(Continued)

(3)

(c) তলত দিয়া কোনটো ভূমি সংস্কাৰৰ অংশ নহয় ?

Which of the following is not a part of land reforms?

(i) মধ্যস্থতাকাৰীৰ উচ্ছেদ
Abolition of intermediaries

(ii) বায়তী স্বত্ব সংস্কাৰ
Tenancy reforms

(iii) ভূমিৰ সৰ্বোচ্চ সীমা আইন
Land ceiling laws

(iv) বিদেশী বিনিয়োগ নীতি
Foreign investment policies

(d) অনানুষ্ঠানিক ঋণ বজাৰৰ এটি বৈশিষ্ট্য হ'ল

One characteristic of informal credit market is

(i) নিম্ন সুতৰ হাৰ
low interest rate

(ii) কঠোৰ নিয়ন্ত্ৰণ
strict regulation

(iii) উচ্চ সুতৰ হাৰ
high interest rate

(iv) ঋণ নিদিয়া
no lending

26P/1175

(Turn Over)

(4)

(e) সমূহীয়া সম্পদৰ অত্যধিক ব্যৱহাৰক কি বুলি কোৱা হয় ?
Overuse of common resources is known as

(i) বজাৰ ভাৰসমতা
market equilibrium

(ii) বহনক্ষম উন্নয়ন
sustainable development

(iii) সমূহীয়া সম্পদৰ শোচনীয় পৰিণতি
tragedy of the commons

(iv) সম্পদ বন্টন
resource allocation

(f) এখন সমাজৰ মুখ্য অৰ্থনৈতিক কাৰ্য কি ?

The primary economic function of a community is to

(i) কেৱল ব্যক্তিগত লাভ সৰ্বাধিক কৰা
maximize individual profit only

(ii) সহযোগিতা আৰু সামূহিক কাৰ্যৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা
facilitate cooperation and collective action

(iii) বজাৰ নিৰ্মূল কৰা
eliminate markets

(iv) পৃথকীকৰণৰ প্ৰসাৰ কৰা
promote isolation

26P/1175

(Continued)

(5)

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো তিনিটা) : 4×3=12

Write short notes on (any three) :

(a) ক্ষুদ্ৰবিত্ত

Microfinance

(b) অৰ্থনৈতিক কাৰ্যকলাপ আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন

Economic activity and climate change

(c) শুল্ক বনাম বাজসাহায্য

Tariffs vs. subsidies

(d) গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিত সমূহীয়া হস্তক্ষেপ

Collective intervention in rural economies

(e) সামূহিক সম্পত্তি সম্পদৰ ব্যৱস্থাপনা

Management of common property resources

3. (a) জন্ম হাৰৰ সংজ্ঞা দিয়া। জনগাঁথনিগত পৰিৱৰ্তনৰ পৰ্যায়সমূহ বৰ্ণনা কৰা। 2+8=10

Define birthrate. Explain the phases of demographic transition.

অথবা / Or

(b) প্ৰজননৰ হাৰ বুলিলে কি বুজা ? অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন আৰু মানৱ মূলধন সঞ্চয়ৰ ওপৰত মৃত্যুৰ হাৰৰ প্ৰভাৱ বিশ্লেষণ কৰা। 2+8=10

What do you mean by fertility rate? Analyze the impact of mortality rates on economic development and human capital accumulation.

26P/1175

(Turn Over)

(6)

4. (a) ভূমি সংস্কাৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। উৎপাদনশীলতাৰ ওপৰত ভূমি সংস্কাৰৰ পৰিণামসমূহ বিশ্লেষণ কৰা। 6+4=10
Discuss land reforms. Analyze the effects of land reforms on productivity.

অথবা / Or

- (b) গ্ৰাম্য অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত ক্ষুদ্রবিত্তৰ প্ৰভাৱৰ মূল্যায়ন কৰা। 10
Evaluate the impact of microfinance on rural economic development.

5. (a) গ্ৰাম্য অঞ্চলত শ্ৰম উৎপাদনশীলতাৰ ওপৰত উন্নত পুষ্টিৰ প্ৰভাৱৰ মূল্যায়ন কৰা। 10
Evaluate the impact of improved nutrition on labour productivity in rural areas.

অথবা / Or

- (b) বহনক্ষমতাৰ সংজ্ঞা দিয়া। নৱীকৰণযোগ্য সম্পদৰ বাবে বহনক্ষমতাৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰা। 2+8=10
Define sustainability. Discuss the concept of sustainability for renewable resources.

6. (a) প্ৰেবিছ-ছিঙ্গাৰ তত্ত্বটো আলোচনা কৰা। বিশ্বব্যাপী অসমতাৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ প্ৰভাৱসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 8+4=12
Discuss the Prebisch-Singer thesis. Explain its implications for global inequality.

26P/1175

(Continued)

(7)

অথবা / Or

- (b) অৰ্থনৈতিক বৃদ্ধিৰ ক্ষেত্ৰত বিদেশী সাহায্যৰ ফলপ্ৰসূতা বিশ্লেষণ কৰা। উন্নয়নৰ বাবে বাণিজ্য নীতিৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। 8+4=12

Analyze the effectiveness of foreign aid in promoting economic growth. Discuss the role of the trade policy for development.

26P—6000/1175

6 SEM FYUGP ECOC6A